οἱ ναῦτες τῆς «Ἀμαλίας» κατέβαζαν τὴν εἰδικὴ βασιλικὴ βάρκα γιὰ νὰ τοὺς παραλάβῃ.

Στὴ μιὰ ἡ ὥρα, ὅλο τὸ πλήρωμα βρισκόταν παρατεταγμένο στὸ κατάστρωμα, ἐκτὸς τῶν πυροβολητῶν, οἱ ὁποῖοι ἦσαν στὰ πυροβολεῖα τους γιὰ ν' ἀποδώσουν στοὺς βασιλεῖς τὸν κανονισμένο χαιρετισμὸ ἀπὸ 21 κανονιές.

Ἀπόλυτη σιωπὴ ἐπεκράτησε, ὅταν ὁ Ὄθων καὶ ἡ Ἀμαλία ἀνέβηκαν στο κατάστρωμα, ἕτοιμοι ν' ἀναχωρήσουν. Ἡ βασίλισσα φάνηκε πρώτη, ντυμένη ἁπλὰ μὲ ταξειδιωτικὴ στολὴ καὶ ἔχοντας στὰ μάτια της τὸ μαντῆλι της. Ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ πλοίου, οἱ ὁποῖοι φοροῦσαν τὴ μεγάλη τους στολή, ἐφίλησαν τὸ χέρι της. Πολλοὶ μάλιστα ἔκλαιγαν. Ἡ Ἀμαλία, χωρὶς νὰ πῇ λέξι, τοὺς ἀποχαιρέτησε μ' ἕνα νεῦμα, καὶ στηριζομένη στὸ μπράτσο τοῦ Παλάσκα, κατέβηκε τὴ σκάλα τοῦ πλοίου καὶ κάθησε στὴ βάρκα.

Ὁ Ὄθων, φορώντας τὴν ἐθνικὴ ἐνδυμασία, παρουσιάστηκε κατόπιν. Ἔδωσε σὲ ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς τὸ χέρι του, ποὺ ἐκεῖνοι τὸ φίλησαν κατασυγκινημένοι καὶ ἔπειτα, χαιρετώντας τους στρατιωτικῶς, εἶπε :

— Εὔχομαι νὰ εὐτυχήσῃ ἡ Ἑλλάς !...

Ἔπειτα κατέβηκε ἀργὰ τὴ σκάλα, σκουπίζοντας τὰ μάτια του μὲ τὴν ἄκρη τῆς φουστανέλλας του.

Στὴν πρύμνη τῆς βασιλικῆς βάρκας στάθηκε ὁ πλοιάρχης Παλάσκας, κρατώντας τὸ τιμόνι. Ἡ βάρκα ξεκίνησε ἀμέσως, ἐνῶ συγχρόνως τὰ πυροβόλα τῆς «Ἀμαλίας» καὶ τῶν ξένων πολεμικῶν ἀποχαιρετοῦσαν τοὺς βασιλεῖς.

Στὴ «Σκύλλα» οἱ Ἄγγλοι ὑπεδέχθησαν τοὺς ἐξορίστους πειὰ βασιλεῖς μὲ ὅλες τὶς βασιλικὲς τιμές.

Ἀπὸ τὴ «Σκύλλα» ὁ Ὄθων ἔγραψε πρὸς τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ τὴν παρακάτω προκήρυξη, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη μόνο μετὰ τρεῖς ἡμέρας στὴν Κέρκυρα :

«Ἕλληνες,

Πεπεισμένος ὅτι, μετὰ τὰ τελευταῖα συμβάντα, ἅτινα ἔλαβον χώραν εἰς διάφορα μέρη τοῦ βασιλείου καὶ ἰδίως εἰς τὴν Πρωτεύουσαν, ἡ περιτέρω ἐν Ἑλλάδι διαμονή μου κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ἠδύνατο νὰ φέρῃ τοὺς κατοίκους αὐτῆς εἰς ταραχὰς αἱματηρὰς, καὶ δυσκόλους νὰ καταβληθῶσιν, ἀπεφάσισα ν' ἀναχωρήσω ἐκ τοῦ τόπου τούτου, τὸν ὁποῖον ἠγάπησα καὶ εἶσέ ι ἀγαπῶ, καὶ πρὸς τὴν εὐημερίαν τοῦ ὁποίου ἀπὸ τριακονταετίας, σχεδὸν, οὔτε κόπου, οὔτε φροντίδων ἐφείσθην. Ἀποφεύγων πᾶσαν ἐπίδειξιν, εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν μόνον τὰ ἀληθῆ τῆς Ἑλλάδος συμφέροντα καὶ πάσαις δυνάμεσι προσεπάθησα νὰ προαγάγω τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτῆς ἀνάπτυξιν, ἐπιστήσας ἰδίως τὴν προσοχήν μου εἰς τὴν ἀμερόληπτον τῆς δικαιοσύνης ἀπονομήν. Ὁσάκις δὲ ἐπρόκειτο περὶ τῶν κατὰ τοῦ προσώπου μου πολιτικῶν ἐγκλημάτων, ἔδειξα πάντοτε μεγίστην ἐπιείκειαν καὶ λήθην τῶν πεπραγμένων. Ἐπιστρέφων εἰς τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς μου, λυποῦμαι, ἀναλογιζόμενος τὰς συμφοράς, ὑφ' ὧν ἐπαπειλεῖται ἡ προσφιλής μου Ἑλλὰς ἐκ τῆς ἰέας πλοκῆς τῶν πραγμάτων καὶ παρακαλῶ τὸν Εὔσπλαγχνον Θεὸν ν' ἀπονέμῃ πάντοτε τὴν χάριν του εἰς τὰς τύχας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐξεδόθη ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Σαλαμῖνος τὴν 12)24 Ὀκτωβρίου 1862.

ΟΘΩΝ.

Στὶς 9 τὸ βράδυ τῆς ἰδίας ἡμέρας, ἡ «Σκύλλα» ἀπέπλεε ἐκ τῆς Σαλαμῖνος, φέροντας τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδος στὴν ἐξορία, στὴν ὁποία ἔμελλαν καὶ νὰ πεθάνουν.

ΣΕΡΒΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΗΣ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗΣ

Κεντοῦσε ἡ Ζέϊλα στὸν κῆπο, κάτου στὸν κῆπο, πλάϊ στὴν ἀνθισμένη τριανταφυλλιά της. Τὴ φωνάζει ἡ μάνα της νὰ φᾶνε. Κι' αὐτὴ ἀπαντάει ἀπὸ μέσα της :

— Φᾶτε σεῖς, μὴ μὲ περιμένετε ἐμένα. Δὲν ἔχω πειὰ ὄρεξι νὰ σκεφθῶ γιὰ φαΐ. Ἄλλη σκέψι μὲ τρώει, μὲ βασανίζει ἐμένα. Ἦρθε ὁ καλός μου σήμερα καὶ μοῦ φέρθηκε σκληρά. Μοῦ ρήμαξε τὰ λουλούδια στὸν κῆπο, μοῦλυσε τὰ μετάξια ἀπ' τὸ κέντημα, μοῦκοψε τὶς κλωστές μοῦ τἄκαμε ὅλα ἄνω - κάτω. Δός του κι' ἐσύ, μανούλα μου, τὴν κατάρα σου μαζὺ μὲ μένα. Φυλακὴ νὰ τοῦ γεννοῦν τὰ στήθια μου, τὰ μπράτσα που ἀλυσσίδες στὸ λαιμό του καὶ τὰ χείλη μου νὰ τοῦ ρουφήξουν τὸ αἷμα Θεέ μου !

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΠΟΙΪΑ ΤΟΥ 1913

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Οἱ Ἕλληνες τραυματίαι στὰ χέρια τῶν Βουλγάρων. «Ἐμπρός, σφάξτε μας, ἀρκοῦδες !...» Τὸ μεγαλεῖο τῆς ἀνδρείας, Οἱ Βούλγαροι σαστίζουν. Τὰ περιφημα Βουλγαρικὰ παράσημα ἀνδρείας. Ποῦ τὰ κρέμασαν οἱ φαντάροι μας. Στὸ ξεπούλημα. Τ' ὄνειρο τοῦ εὐζώνου. Τὰ λόγια τοῦ Βασιλῆ.

Πάνω στὴ βράσι τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου μερικοὶ Ἕλληνες τραυματίαι ἐνοσηλεύοντο μέσα σ' ἕνα Τουρκοχώρι. Μαζὺ μ' αὐτοὺς ἦσαν καὶ δυὸ Βούλγαροι ἀξιωματικοί, τοὺς ὁποίους εἴχαν συλλάβει οἱ δικοί μας καὶ τοὺς ἐπεριποιοῦντο ὅσο μποροῦσαν.

Κατὸ τὴν ὑποχώρησι ὅμως οἱ Ἕλληνες δὲν πρόφτασαν νὰ πάρουν μαζύ τους τοὺς τραυματίας, οἱ ὁποῖοι τοιουτοτρόπως ἔμειναν μόνοι κ' ἀπροστάτευτοι στὸ ξένο χωριό.

Τὴ νύχτα μπῆκαν ἐκεῖ μερικοὶ Βούλγαροι ἱππεῖς ἀνιχνευταὶ, ἀργότερα δὲ κ' ἕνας λόχος πεζικοῦ.

Οἱ τραυματίαι μας πέρασαν τότε πραγματικὰ τραγικὲς στιγμές, γιατὶ οὔτε ν' ἀντισταθοῦν μποροῦσαν, οὔτε καὶ ν' αὐτοκτονήσουν πάνω στὴν ἀπελπισία τους. Γιὰ μιὰ στιγμὴ μάλιστα σκέφτηκαν νὰ πνίξουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον γιὰ νὰ μὴν πέσουν στὰ χέρια τῶν αἱμοχαρῶν ἐχθρῶν τους, ἀλλὰ τοὺς ἔλειπαν αἱ δυνάμεις.

Ὅταν ἐμπῆκαν Βούλγαροι στρατιῶται στὸ σπίτι ποὺ ἐνοσηλεύοντο οἱ τραυματίαι, οἱ δικοί μας ἀνασηκώθηκαν μὲ δισκολία στὰ κρεββάτια τους καὶ βλέποντάς τους νὰ τρίζουν ἄγρια τὰ δόντια καὶ νὰ σηκώνουν τὶς λόγχες, τοὺς φώναξαν :

— Καὶ τί θὰ μᾶς κάνετε, ἀρκοῦδες. Θὰ μᾶς φᾶτε ; Θὰ μᾶς σφάξετε ; Ἐμπρός, τί σκέφτεστε ; Ἐμεῖς ἔτσι κ' ἔτσι ἄχρηστοι εἴμαστε γιὰ τὴν Πατρίδα μας... Ἂν εἶστε ὅμως κ' ἐσεῖς τίμιοι στρατιῶτες κ' ἔχετε πραγματικὰ διαταγὴ νὰ μᾶς σφάξετε, δόστε μας ὅπλα νὰ σκοτωθοῦμε τοὐλάχιστον μόνοι μας...

Οἱ Βούλγαροι βλέποντας τὸν ἡρωισμὸ τῶν πληγωμένων ἐθαύμασαν καὶ τοὺς ἐχάριαν τὴ ζωή, δείχνοντας ἴσως γιὰ πρώτη φορὰ στὸν πόλεμο, μεγαλόψυχα αἰσθήματα.

***

Στὴ μάχη τῆς Δοιράνης ὅταν ἡ 3η Μεραρχία κατέλαβε τὴν πόλι, εἶχε συλλάβει εἰχμαλώτους μερικοὺς Βούλγαρους ποὺ φοροῦσαν τὸ παράσημο τῆς ἀνδρείας. Τὸ παράσημο αὐτὸ ἦταν ἀπὸ σίδερο ἐπιχρυσωμένο καὶ παριστάνε ἕνα λιοντάρι καὶ τὴ Βουλγαρικὴ σημαία, στηριγμένη ἐπάνω σ' ἕνα μισοφέγγαρο.

Ἐπίσης περιλάβαν στὰ χέρια τοῦ στρατοῦ μας καὶ ἀρκετὲς πελώριες κόσσες, γεμάτες ἀπ' αὐτὰ τὰ παράσημα, ποὺ δὲν εἶχαν προφτάσει ἀκόμα νὰ τὰ μοιράσουν οἱ Βούλγαροι. Οἱ Ἕλληνες στρατιῶτες ἀνοίγανε τὶς κάσσες καὶ διένεμαν ἀναμεταξύ τους τὰ παράσημα, χωρὶς νὰ ξέρουν καλὰ-καλὰ τι εἶναι. Ὅταν ὅμως ἔμαθαν ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους ὅτι ἦσαν Βουλγαρικὰ παράσημα ἀνδρείας, τἄβγαλαν ἀπ' τὸ στῆθος τους καὶ τὰ κρέμασαν ἀνάποδα στά... μανίκια τῶν χιτωνίων τους.

Μερικοὶ μάλιστα ποὺ τἄχαν μπόλικα φώναζαν :

— Ἄλλος ἐδῶ !... Τὰ Βουλγαρικὰ παράσημα... Μιὰ δεκάρα τρία !...

Μ' ὅλη ὅμως τὴ φτήνεια, δὲν παρουσιαζόταν κανένας ἀγοραστής.

***

Κάποιος εὔζωνος πληγωμένος διηγεῖτο στὸ νοσοκομεῖο τῆς Θεσσαλονίκης ὅτι τὴν παραμονὴ τῆς μάχης Χασὰν Πασσᾶ—Ζαλόγκας, εἶδε στὸν ὕπνο του τὸ βασιλέα Κωνσταντίνο, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε :

— Αὔριο ὁ λόχος σας, ἂν κρατήσῃ τὴ θέσι του, θὰ σώσῃ ὁλόκληρη τὴ στρατιὰ Λαμιανοῦ !... Θάρρος, λεβέντες μου !...

Τὴν ἄλλη μερα, ἐξακολούθησε ὁ εὔζωνος, ὁ λόχος μας, ὁ φημισμένος πρῶτος λόχος ποὺ εἶχε γυρίσει ὁλόκληρη τὴ Μακεδονία, ἄνοιξε πρῶτος τὸ ντουφεκίδι μὲ τοὺς Βούλγαρους. Βρισκόμαστε σὲ μιὰ θέσι πολὺ καλὴ κ' ὁ λοχαγός μας μᾶς εἶπε πὼς ἔπρεπε νὰ σκοτωθοῦμε ὅλοι μας παρὰ νὰ τὴν ἀφήσουμε. Οἱ Βούλγαροι ρίχτηκαν σὰν λυσσασμένοι γιὰ νὰ μᾶς βγάλουν ἀπ' ἐκεῖ. Ἀλλ' ἐμεῖς στέκαμε ἀκλόνητοι καὶ δὲν τὸ κουνούσαμε καθόλου, λὲς κ' εἴχαμε βγάλει ρίζες. Ἐγὼ συλλογιζόμουν ὁλόενα τ' ὄνειρο καὶ τὸ εἶχα ἀπόφασι νὰ σκοτωθῶ ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Σὲ κάποια ὥρα ἀκούω νὰ σφυρίζῃ δίπλα μου μιὰ σφαῖρα, ἡ ὁποία ἐτραυμάτισε ἔλαφρὰ τὸ λοχαγό μας, ποὺ πολεμοῦσε στὴν πρώτη γραμμὴ μὲ τὸ πιστόλι στὸ χέρι. Σὲ λίγο μοῦ ἦρθε ἐμένα ἄλλη μιὰ σφαῖρα, μὲ χτύπησε στὸ πλευρὸ κ' ἔπεσα κάτω. Λιποθύμησα καὶ κόντεψα νὰ πεθάνω ἀπ' τὴν αἱμορραγία. Θὰ μὲ πιστέψετε ὅμως ; Ἐκείνη τὴν ὥρα ξανασίδα μέσα στὴ λιποθυμία μου πὼς ἦρθε σιμά μου ὁ βασιλιᾶς μαζὺ μὲ τὸ λοχαγό καὶ μοῦ εἶπαν γελαστοί :

— Μπράβο, παιδί μου ! Μπράβο !...